

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale
pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
pentru stabilirea și impunerea condițiilor tehnice și economice
în care se realizează accesul la infrastructura fizică realizată de către societatea „RCS&RDS” S.A.
în baza contractului de concesiune nr. 1494/20.08.2014, încheiat cu municipiului Oradea
(varianta publică)

Capitolul I. Prezentarea proiectului de instalare de infrastructură fizică

I.1 Context general

Prin adresa societății RCS&RDS S.A., denumită în continuare RCS&RDS, nr. 9822/10.08.2015, înregistrată la Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, denumită în continuare ANCOM sau Autoritatea, cu nr. SC-22188/10.08.2015, ANCOM a fost informată că între societate și municipiul Oradea a fost încheiat contractul de concesiune nr. 1494/20.08.2014, denumit în continuare contractul de concesiune, având ca obiect concesionarea unei suprafețe de 100.000 de mp în vederea realizării unui proiect de canalizație subterană destinată instalării de rețele de comunicații electronice în municipiul Oradea, denumit în continuare Proiectul.

Prin concesionarea suprafeței de 100.000 de mp, teren aflat în proprietatea publică a municipiului Oradea, administrația locală are în vedere realizarea unei canalizații subterane în lungime de până la 200 de km, dintre care minim 150 de km în primii 2 ani de la semnarea contractului de concesiune, compusă din tubulatură, cămine de acces, camere și camerete de tragere.

Suprafața de 100.000 de mp nu a fost strict delimitată, zona concesionată fiind specificată cu titlu orientativ în contractul de concesiune ca fiind „*teren public reprezentând parcuri, artere de circulație carosabilă și pietonală, drumuri, străzi, bulevarde, scuaruri, parcuri, zone verzi etc., în care se vor realiza lucrări pentru implementarea unei canalizații tehnice subterane pentru rețele de comunicații electronice și electrice pe lungimea de până la 200 km, lățimea de 0,50 m și adâncimea de 1,11 m*”.

Terenul concesionat poate fi utilizat de către RDS&RCS, pe riscul, cheltuiala și răspunderea sa, doar în scopul realizării canalizației în care aceasta, împuterniciții și clienții săi vor instala rețele de comunicații electronice și rețele electrice.

Prin contractul de concesiune, municipiul Oradea și-a rezervat dreptul de stabili, prin acte adiționale, străzile sau tronsoanele de stradă pe care RCS&RDS va realiza canalizația subterană.

De asemenea, prin documentația aferentă procesului de concesionare, municipiul Oradea și-a stabilit ca obiective asigurarea accesului egal, transparent și nediscriminatoriu la infrastructura dezvoltată prin Proiect în favoarea oricărui furnizor de rețele de comunicații electronice.

Prin adresa Administrației Imobiliare Oradea, în calitate de reprezentantă a municipiului Oradea, nr. 23120/03.11.2015, înregistrată la ANCOM cu nr. SC-30118/09.11.2015, s-a solicitat

Autorității emiterea, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 154/2012¹, a avizului conform cu privire la condițiile tehnice și economice de acces al furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la canalizația subterană realizată în cadrul Proiectului, denumite în continuare condițiile tehnice și economice.

În vederea demarării procedurii de avizare, ANCOM a solicitat municipiului Oradea transmiterea documentației complete care face referire la condițiile tehnice și economice de acces la canalizația subterană realizată în cadrul Proiectului. Municipiul Oradea nu a pus la dispoziția Autorității toate informațiile astfel solicitate.

Netransmiterea documentației solicitate a avut ca efect imposibilitatea obiectivă pentru ANCOM de a verifica în ce măsură condițiile tehnice și economice de acces la canalizația subterană realizată în cadrul Proiectului respectă principiile nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

Prin urmare, ANCOM a emis documentul denumit *Poziția Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații referitoare la solicitarea Primăriei Municipiului Oradea – prin Administrația Imobiliară Oradea de emitere a avizului conform privind condițiile tehnice și economice pentru realizarea accesului la infrastructura subterană destinată amplasării rețelilor de comunicații electronice în Municipiul Oradea realizată de către societatea RCS&RDS S.A. în baza contractului de concesiune nr. 1494/20.08.2014, încheiat între aceasta și Municipiul Oradea prin Administrația Imobiliară Oradea*², denumit în continuare Poziția ANCOM față de implementarea Proiectului.

Prin acest document, ANCOM a realizat, pe baza documentelor avute la dispoziție, inclusiv din surse publice, o analiză extinsă a circumstanțelor și a condițiilor legale care definesc participarea și sprijinul municipiului Oradea la implementarea Proiectului, precum și a celor care determină competența Autorității de a interveni în această cauză.

De asemenea, ANCOM a constatat că solicitarea municipiului Oradea nu a putut determina începerea procedurii de emitere a avizului conform întrucât aceasta nu era completă.

În plus, având în vedere că intrarea în vigoare a Legii nr. 159/2016³, act normativ care înlocuia în cea mai mare parte regimul juridic instituit prin Legea nr. 154/2012, era previzibilă Autoritatea a subliniat necesitatea respectării și implementării, de către municipiul Oradea, a dispozițiilor noului cadru legal, în particular a dispozițiilor art. 25 alin. (2), coroborat cu cele ale art. 47 alin. (6) din Legea nr. 159/2016.

I.2 Cadrul legislativ relevant

Potrivit art. 25 din Legea nr. 159/2016:

„Art. 25 - (1) În cazul proiectelor de infrastructură fizică destinate instalării de rețele de comunicații electronice sau de fibră optică neechipată, realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale sau finanțate, total ori parțial, din fonduri publice, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la această infrastructură fizică cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

(2) Condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul la infrastructură al furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice în cazul prevăzut la alin. (1), precum și orice modificare sau completare a acestora, se supun aprobării emise prin decizie a președintelui ANCOM.

(3) Actele administrative prin care se stabilesc orice fel de condiții de operare a infrastructurilor fizice care fac obiectul proiectelor prevăzute la alin. (1) produc efecte juridice în ceea ce privește condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de

¹ Legea nr. 154/2012 privind regimul infrastructurii de comunicații electronice.

² Documentul a fost comunicat municipiului Oradea prin adresa ANCOM nr. SC-DJ-20376/27.07.2016, sinteza acestuia fiind disponibilă pe pagina publică de internet a Autorității la următoarea adresă:
http://www.ancom.org.ro/uploads/links_files/Sinteza_Pozitia_ANCOM_cu_privire_la_avizul_conform_proiect_Oradea.pdf

³ Legii nr. 159/2016 privind regimul infrastructurii fizice a rețelilor de comunicații electronice, precum și pentru stabilirea unor măsuri pentru reducerea costului instalării rețelilor de comunicații electronice.

comunicații electronice la aceste infrastructuri fizice, numai după emiterea aprobării prevăzute la alin. (2).

(4) În vederea aplicării dispozițiilor alin. (2), autoritățile administrației publice centrale ori locale care participă, sprijină sau finanțează, total sau partial, realizarea unor proiecte de infrastructură fizică destinate instalării de rețele publice de comunicații electronice sau de fibră optică neechipată au obligația de a transmite ANCOM, pe lângă documentul care conține propunerile privind condițiile tehnice și economice de acces, și documentația care fundamentează proiectul de infrastructură fizică.

(5) ANCOM decide cu privire la solicitarea de aprobare a condițiilor tehnice și economice de acces în termen de maximum 90 de zile de la data înregistrării documentelor prevăzute la alin. (4).

(6) În cazul în care documentele transmise potrivit alin. (4) necesită completări, termenul prevăzut la alin. (5) se suspendă de la data comunicării solicitării de completare până la data primirii acestor completări de către ANCOM."

Din analiza prevederilor legale de mai sus, rezultă o serie de elemente caracteristice proiectelor de infrastructură fizică destinate instalării de rețele de comunicații electronice sau de fibră optică neechipată, care fac obiectul prevederilor art. 25 din Legea nr. 159/2016, respectiv:

- participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale la implementarea proiectelor sau finanțarea acestora, total ori parțial, din fonduri publice;
- obligația, pentru autoritățile administrației publice centrale ori locale care participă, sprijină sau finanțează, total sau parțial, realizarea acestor proiecte, de a transmite ANCOM condițiile tehnice și economice precum și documentația care fundamentează proiectul;
- aprobarea de către ANCOM a condițiilor tehnice și economice de realizare a accesului la infrastructura fizică, precum și a oricăror modificări sau completări a acestora;
- accesul deschis la infrastructura fizică dezvoltată prin proiect, acordat de lege în favoarea furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.

Fără a relua considerentele expuse pe larg în Poziția ANCOM față de implementarea Proiectului, participarea și sprijinul acordat de către municipiului Oradea rezultă din următoarele elemente:

a) Concesiunea unui bun proprietate publică sau a unor servicii ori lucrări publice presupune încheierea unui contract prin care o instituție publică transmite dreptul și obligațiile de efectuare a unui serviciu/lucrare publică de interes local sau național ori a dreptului de exploatare a unui bun proprietate publică unei alte persoane, în schimbul unei redevențe, procedura de concesiune trebuind să se supună exigențelor stabilite prin legislația specifică, respectiv actelor normative care stabilesc regimul concesiunii.

Pe de altă parte, regimul aplicabil infrastructurii rețelilor de comunicații electronice este cel stabilit prin legislația specifică acestui domeniu, respectiv prin Legea nr. 159/2016 și, anterior, prin Legea nr. 154/2012.

În situația particulară în care o autoritate publică centrală sau locală participă sau sprijină⁴ realizarea unui proiect de infrastructură fizică destinat instalării de rețele de comunicații electronice prin punerea la dispoziție a unui imobil proprietate publică (indiferent dacă aceasta se face prin încheierea unui contract de concesiune sau a altui tip de contract, de exemplu a unui contract de asociere în participație), este îndeplinită cel puțin condiția participării autorității publice la proiectul respectiv, cerință prevăzută de dispozițiile art. 25 alin. (1) din Legea nr. 159/2016 [anterior, de către art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012].

Cu alte cuvinte, în această situație particulară, autoritatea publică trebuie să aibă în vedere atât respectarea cerințelor referitoare la procedura concesiunii bunului/serviciului/lucrării respective, cât și a celor referitoare la accesul deschis al furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la infrastructura dezvoltată prin proiect, inclusiv a celor referitoare la procedura specială de parcurs în vederea stabilirii condițiilor tehnice și economice de acces deschis.

⁴ Aceleași considerente sunt valabile și în situația în care autoritățile publice centrale sau locale finanțează, total ori parțial, din fonduri publice, realizarea respectivelor proiecte de instalare de infrastructură.

b) În ceea ce privește sprijinul acordat în procesul de implementare a Proiectului, în contractul de concesiune sunt prevăzute clauze din care rezultă că municipiul Oradea își asumă obligația de a sprijini concesionarul⁵. Prin obligațiile asumate de municipiul Oradea, RCS&RDS beneficiază de sprijin/asistență în obținerea documentației necesare realizării lucrărilor de canalizație subterană (certificat de urbanism, autorizație de construcție, orice alte acorduri, aprobări și avize etc.), sprijin care, în mod obișnuit, nu este acordat la acest nivel unei entități care efectuează astfel de lucrări.

Nu în cele din urmă, municipiul Oradea are un rol activ în ceea ce privește implementarea Proiectului, stabilind/aprobând lista conținând străzile sau tronsoanele de stradă pe care RCS&RDS să realizeze canalizație subterană⁶, respectiv are un drept de control asupra modalității de realizare a proiectului⁷.

Referitor la obligația transmiterii spre aprobare a condițiilor tehnice și economice de acces, autoritățile administrației publice centrale sau locale care gestionează finanțarea, participă ori acordă sprijin proiectului de infrastructură fizică stabilesc, de regulă, inclusiv condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la respectiva infrastructură fizică.

Autoritățile administrației publice centrale sau locale trebuie să obțină aprobarea ANCOM asupra condițiilor tehnice și economice.

Legea nr. 159/2016 reglementează o situație particulară (tranzitorie) în cazul proiectelor de instalare de infrastructură fizică sau de fibră optică neechipată care intră în sfera celor prevăzute la art. 25 alin. (1) din acest act normativ. Potrivit art. 47 alin. (6) din Legea nr. 159/2016:

„(6) În termen de maxim 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cazul proiectelor de instalare de infrastructură fizică sau de fibră optică neechipată prevăzute la art. 25 alin. (1), pentru care nu s-a solicitat până la data intrării în vigoare a prezentei legi emiterea unui aviz conform potrivit dispozițiilor Legii nr. 154/2012, autoritățile administrației publice centrale sau locale care participă ori sprijină realizarea acestor proiecte sau le finanțează au obligația de a transmite ANCOM condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice, în vederea aplicării art. 25 alin. (2), în condițiile stabilite de acest articol.” (s. n.)

Pe cale de consecință, pentru proiectele pentru care nu s-a parcurs procedura avizării în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 154/2012, în termen de maxim 30 de zile de la data intrării în vigoare a Legii nr. 159/2016, autoritățile administrației publice centrale sau locale care participă ori sprijină realizarea acestor proiecte au obligația de a transmite ANCOM, în vederea aprobării, condițiile

⁵ Potrivit art. 5 alin. (2) lit. c), d) și g) din contractul de concesiune, municipiul Oradea își asumă următoarele obligații: „[...] c) să furnizeze Concesionarului informațiile necesare pentru ca acesta să poată lua măsurile corelării lucrării concesionate, cu alte lucrări de interes public, în termenele stabilite; d) să asiste Concesionarul pentru a obține în cel mai scurt timp, conform normelor legale, Certificatul de urbanism, Autorizația de construcție, precum și orice alte acorduri, aprobări și avize necesare (inclusiv soluții de trafic și de mediu), în măsura în care acestea sunt de competența sa; [...] g) să acorde asistență concesionarului pentru ca împreună să identifice trasee noi pe domeniul public pentru tronsoanele de canalizații care din motive independente de voința concesionarului nu se pot finaliza la termenul stabilit;”

⁶ Astfel cum rezultă din dispozițiile art. 1 alin. (5) din contractul de concesiune, potrivit cărora „concedentul va stabili lista de priorități și va redacta anexe la contract cuprinzând străzile sau tronsoanele de stradă pe care concesionarul va realiza canalizația subterană”, coroborat cu prevederile art. 4 alin. (2) lit. a) din același contract, potrivit cărora municipiul Oradea are dreptul „de a stabili lista de priorități și de a redacta anexe la contract cu străzile sau tronsoanele de stradă pe care concesionarul va realiza dezvoltarea canalizației subterane”, precum și cu dispozițiile art. 5 alin. (2) lit. a) din același contract conform cărora municipiul Oradea are obligația „să întocmească lista străzilor afectate de graficul de realizare a lucrărilor, respectiv să predea amplasamentul, în starea tehnică în care acesta se găsește”.

⁷ Astfel cum rezultă din prevederile art. 4 alin. (2) lit. b) și ale art. 5 alin. (1) lit. m) din contractul de concesiune, potrivit cărora municipiul Oradea are dreptul „de a inspecta obiectul concesiunii, de a verifica stadiul de realizare a investițiilor precum și respectarea obligațiilor asumate de concesionar, în vederea verificării modului în care se respectă obligațiile asumate de concesionar”, iar concesionarul are obligația „să prezinte, până la data de 31 martie a fiecărui an, Consiliului Local al Municipiului Oradea, Raportul execuției contractului de concesiune pe anul anterior”.

tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la respectivele infrastructuri.

Având în vedere faptul că Legea nr. 159/2016 a intrat în vigoare la data de 28 iulie 2016, Primăria municipiului Oradea avea obligația de a transmite ANCOM, până cel târziu la 28 august 2016, condițiile tehnice și economice, în vederea aprobării lor în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (2) din același act normativ.

Deoarece până la data de 28 august 2016, Primăria municipiului Oradea nu a transmis condițiile tehnice și economice în conformitate cu cele precizate mai sus, în speță au devenit aplicabile prevederile art. 47 alin. (9) din Legea nr. 159/2016, potrivit cărora:

„(9) În cazul nerespectării de către autoritățile administrației publice centrale sau locale a prevederilor alin. (6) ori neimplementării în termen de maximum 90 de zile a aprobării emise de ANCOM conform art. 25 alin. (2) pentru proiectele prevăzute la alin. (6) sau neimplementării în termen de maximum 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi a avizelor conforme emise de ANCOM în temeiul Legii nr. 154/2012, prin decizia președintelui ANCOM se vor stabili și impune persoanelor care implementează respectivele proiecte de infrastructură fizică sau de fibră optică neechipată, avându-se în vedere în cazul avizului conform și conținutul acestuia, condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.” (s. n.)

Pe cale de consecință, procedura aprobării de către ANCOM a condițiilor tehnice și economice de realizare a accesului la infrastructură a fost înlocuită, prin efectul dispozițiilor art. 47 alin. (6) și (9) din Legea nr. 159/2016, de procedura stabilirii și impunerii acestora, prin decizie a președintelui ANCOM, în sarcina entității care implementează Proiectul.

Prin urmare, ANCOM a informat RCS&RDS și municipiul Oradea cu privire la incidența dispozițiilor legale mai sus menționate și a solicitat transmiterea documentației complete, necesare în vederea stabilirii și impunerii condițiilor tehnice și economice de acces la canalizația subterană dezvoltată în cadrul Proiectului.

Capitolul II. Prezentarea condițiilor de acces la infrastructura fizică dezvoltată prin implementarea Proiectului

II.1. Condiții generale de acces

Condițiile tehnice și economice stabilite de ANCOM și impuse în sarcina RCS&RDS urmăresc asigurarea accesului deschis la canalizația subterană dezvoltată prin Proiect, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității prevăzute la art. 25 alin. (1) din Legea nr. 159/2016. Asigurarea accesului deschis cu respectarea principiilor precizate are drept scop promovarea unei concurențe sustenabile între furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, utilizatorii finali bucurându-se de beneficiile astfel rezultate.

Prin sintagma „acces deschis” se înțelege un cadru neutru din punct de vedere tehnologic în care accesul neîngrădit al furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice încurajează inovarea și asigură dezvoltarea unei concurențe sustenabile.

În vederea asigurării accesului deschis pentru furnizorii de rețele publice de comunicații electronice la canalizația subterană realizată prin Proiect, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității, trebuie să fie realizată o analiză aprofundată a tuturor aspectelor referitoare la condițiile de acces prin aplicarea prevederilor Legii nr. 159/2016 ce determină aprobarea, sau, după caz, stabilirea și impunerea de către ANCOM a tuturor condițiilor tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura realizată cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale sau locale ori finanțate, total sau parțial, din fonduri publice.

Asigurarea accesului deschis presupune un serviciu de acces funcțional oferit, în mod transparent și nediscriminatoriu, furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice pe piețele de gros, prin punerea la dispoziția acestora a tuturor formelor posibile de acces, astfel încât să se creeze premisele pentru dezvoltarea unei concurențe sustenabile între ei, ceea ce va aduce beneficii pentru utilizatori finali prin posibilitatea de a accesa servicii la tarife competitive.

Accesul deschis facilitează intrarea și menținerea pe piață a furnizorilor de comunicații electronice de mici dimensiuni, prevenind în același timp formarea unor entități dominante pe piețele de comunicații electronice.

De asemenea, accesul deschis presupune existența unui mediu transparent, bazat pe informații comparative, clare privind prețurile și serviciile de acces oferite.

O condiție importantă de asigurare a accesului deschis efectiv, cu respectarea principiului nediscriminării, în cazul proiectelor de infrastructură fizică destinate instalării de rețele de comunicații electronice cu finanțare ori cu sprijin/participare publică, o constituie aplicarea aceluiași condiții de acces pentru întreaga infrastructură dezvoltată într-un proiect, inclusiv pe segmentele de infrastructură în zona de acces, respectiv în ceea ce privește racordurile/branșamentele clădirilor la canalizația principală.

Prin documentația aferentă procesului de concesionare, municipiul Oradea și-a stabilit ca obiective asigurarea accesului egal, transparent și nediscriminatoriu la infrastructura dezvoltată prin Proiect al oricărui furnizor de rețele de comunicații electronice. Având însă în vedere că terenul concesionat este utilizat pentru realizarea canalizației subterane de către RDS&RCS, pe riscul, cheltuielă și răspunderea sa, o serie de condiții de acces au fost propuse de către aceasta prin „*Contractul de locațiune infrastructură*”.

Pentru stabilirea și impunerea, conform prevederilor art. 47 alin. (9) din Legea nr. 159/2016, a condițiilor tehnice și economice de acces al furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la canalizația subterană realizată de RCS&RDS la nivelul municipiului Oradea, ANCOM a avut în vedere contractul de concesiune și proiectul de „*Contract de locațiune infrastructură*”, precum și informații suplimentare primite în urma unor solicitări adresate Primăriei municipiului Oradea și RCS&RDS.

11.2 Respectarea principiilor legale de nediscriminare, proporționalitate și obiectivitate.

Prin nediscriminare se înțelege obligația de a aplica condiții echivalente în circumstanțe echivalente. În mod specific, pentru a asigura aplicarea principiului nediscriminării, entitatea care administrează infrastructura ar trebui să ofere condiții echivalente de acces în circumstanțe echivalente tuturor persoanelor care solicită sau care beneficiază deja de acces la infrastructură.

Totodată, dacă entitatea care administrează infrastructura oferă într-un contract de acces condiții mai favorabile unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice, atunci aceste condiții ar trebui oferite tuturor furnizorilor cu care sunt deja încheiate contracte de acces sau care solicită încheierea de contracte de acces la infrastructură, pe baze nediscriminatorii.

Nu în cele din urmă, în situațiile particulare în care entitatea care administrează infrastructura este la rândul ei furnizor de rețele publice de comunicații electronice, beneficiind de dreptul de acces la această infrastructură, se impun măsuri suplimentare pentru asigurarea respectării principiului nediscriminării.

Astfel, Autoritatea a avut în vedere necesitatea de a asigura accesul la infrastructură cel puțin în aceleași condiții, inclusiv în ceea ce privește calitatea, cu cele pe care administratorul infrastructurii și le aplică sau pe care le aplică persoanelor din același grup.

De asemenea, este necesar ca administratorul infrastructurii să păstreze, în sistemele informatice proprii, date referitoare la tratamentul cererilor de acces la infrastructură și să poată demonstra, în orice moment, respectarea obligațiilor de nediscriminare.

Modalități de asigurare a respectării cerințelor de nediscriminare

Publicarea unei oferte de referință și a unui contract standard de acces la infrastructură sunt determinante în asigurarea aplicării adecvate a principiului nediscriminării.

Atât oferta de referință cât și contractul standard ar trebui să cuprindă o descriere suficient de detaliată a serviciilor de acces la infrastructură oferite, respectiv condițiile tehnice și economice, inclusiv de preț, corespunzătoare fiecăruia dintre aceste servicii.

Din documentul „*Contract de locațiune infrastructură*” publicat de RCS&RDS, reiese că solicitantul poate beneficia de anumite drepturi atunci când achiziționează servicii de acces la canalizația subterană, precum:

- dreptul de folosință temporară și partajată asupra canalizației;
- dreptul de colocare a echipamentelor în spațiul din cămin/cameretă;
- dreptul de instalare a cablurilor și echipamentelor proprii în canalizație și în spațiile din cămin/cameretă;
- dreptul de a închiria un microtub magistrală (tub HDPE de dimensiuni $\Phi 14/10$ mm, diametru exterior/interior, instalat în canalizația magistrală, în care se poate instala un cablu de fibră optică cu diametru maxim de 7 mm, fără a exista o limitare a numărului maxim de fibre optice din acest cablu);
- dreptul de închiria un microtub canalizație de acces la clădiri rezidențiale de tip unifamilial, rezidențiale de tip blocuri sau multifamiliale (tub HDPE de dimensiuni $\Phi 14/10$ mm, diametru exterior/interior, instalat în canalizația de acces la clădiri, în care se poate instala un cablu de fibră optică cu diametru maxim de 7 mm, fără a exista o limitare a numărului maxim de fibre optice din acest cablu);
- dreptul de a solicita conectarea canalizației de acces la clădiri, prin extinderea acesteia de la limita de proprietate a imobilului până la locația utilizatorilor finali, respectiv dreptul de a utiliza acest segment de canalizație realizat pe proprietăți private;
- dreptul de a închiria spațiu în cămin/cameretă, spațiu subteran ce face parte din infrastructura de canalizație subterană în care se realizează operațiunile de tragere și/sau joncționare a cablurilor;
- dreptul de a beneficia de asistență tehnică (supervizarea de către RCS&RDS a lucrărilor efectuate de beneficiarul accesului în canalizație subterană).

Luând în considerare caracterul finit al resurselor la care furnizorii de rețele publice de comunicații electronice pot avea acces, precum și faptul că epuizarea unora dintre aceste resurse poate constitui un motiv obiectiv de refuz al accesului, este foarte important ca resursele de acces să fie alocate proporțional, astfel încât să nu fie împiedicat accesul altor furnizori de rețele publice de comunicații electronice.

Prin urmare, entitatea care administrează infrastructura ar trebui să asigure că la aceasta pot avea acces toți furnizorii de rețele publice de comunicații electronice în condițiile unei alocări judicioase fiecărui solicitant, respectându-se o serie de cerințe care sunt prezentate detaliat în secțiunea Condiții tehnice de acces.

În condițiile în care entitatea care administrează infrastructura este în același timp concurent direct cu beneficiarii accesului atunci aceasta are o responsabilitate suplimentară pentru menținerea nealterată a condițiilor concurențiale. O astfel de entitate ar trebui să aibă obligația de a pune la dispoziția solicitanților de acces toate elementele specifice ale infrastructurii, serviciile și informațiile necesare în vederea realizării accesului, în aceleași condiții, inclusiv în ceea ce privește

calitatea, cu cele oferite pentru propriile servicii sau pentru serviciile furnizate persoanelor din același grup.

Ținând cont de informațiile puse la dispoziția Autorității rezultă că există o infrastructură preinstalată de 7 tubete și un număr de " potențiali beneficiari de acces, ca urmare Autoritatea consideră necesară preinstalarea infrastructurii pentru a putea fi deservite în aceleași condiții toate solicitările la momentul lansării ofertei de servicii.

Așa cum rezultă din secțiunea Condiții tehnice de acces a prezentului document, în prezent, în canalizația subterană a fost instalat un fascicul de 7 microtubete de dimensiuni $\Phi 14/10\text{mm}$, diametru exterior/interior, dintre care cel puțin 1 (una) tubetă este utilizată pentru instalarea rețelei RCS&RDS, iar 1 (una) tubetă este rezervată pentru nevoile municipiului Oradea.

Considerând gradul de ocupare medie de " tubete, la nivelul rețelei de transport, estimat pe baza proiecțiilor RCS&RDS, în ceea ce privește ocuparea pe fiecare categorie (transport sau branșamente), Proiectul fiind comparabil cu proiecte similare din București sau Cluj-Napoca, prezența în canalizație de la acest moment, precum și numărul de furnizori de rețele publice de comunicații electronice care și-au manifestat interesul pentru acces în canalizația subterană în urma consultării publice, putem conchide că, pe anumite segmente de transport, ar putea exista un grad maxim de ocupare de 10 tubete.

Ca urmare, ANCOM consideră că este necesar ca RCS&RDS să identifice permanent tronsoanele unde solicitările de acces ar putea depăși numărul de tubete preinstalate disponibile și să suplimenteze numărul acestora sau să utilizeze metode de optimizare a utilizării spațiului astfel încât să poată permite instalarea cablurilor furnizorilor de la care în mod previzibil se așteaptă transmiterea unei cereri de acces la infrastructură.

Implementarea principiului nediscriminării necesită totodată adoptarea unor măsuri menite să asigure verificarea îndeplinirii exigențelor acestuia.

În primul rând, o terță parte obiectivă ar trebui să poată verifica oricând dacă în contractele de acces la infrastructură încheiate cu diferiți furnizori de rețele publice de comunicații electronice există condiții echivalente de acces. Pentru aceasta, ar fi necesar ca terțele părți să aibă cunoștință de conținutul contractelor respective, putând astfel verifica echivalența clauzelor existente în raporturile contractuale stabilite cu ceilalți furnizori care au dobândit drepturi de acces.

De asemenea, cererile de informații, de acces sau de utilizare a infrastructurii, depuse de solicitantii de acces ar trebui tratate în același interval de timp. Ar trebui asigurat un nivel identic de transparență în ceea ce privește stadiul în care se află cererile, iar răspunsurile negative trebuie motivate în mod obiectiv și comunicate în scris solicitantului accesului, într-un termen rezonabil.

Motivele obiective de refuz al accesului pot fi doar următoarele:

- imposibilitatea tehnică;
- lipsa spațiului disponibil;
- afectarea integrității și securității rețelelor deja instalate;
- riscul de interferențe semnificative cauzate de furnizarea serviciilor pe elementele de rețea care ar urma să fie instalate.

Desigur, motivele de mai sus ar putea fi invocate numai în cazurile în care montarea elementelor de rețea a fost realizată corect din punct de vedere tehnic, conform celor mai bune practici în domeniu.

Sistemele informatice ale entității care administrează infrastructura trebuie să păstreze datele referitoare la tratamentul cererilor, pentru verificări ulterioare efectuate de o terță parte obiectivă.

În vederea atingerii scopului enunțat mai sus, pentru facilitarea accesului furnizorilor la infrastructură precum și în scopul asigurării transparenței, este necesară publicarea unor informații ca de exemplu amplasarea canalizației, a punctelor de acces precum și descrierea serviciilor de acces la canalizație, elementele minime care trebuie incluse într-o ofertă de referință pentru accesul la infrastructură fiind:

- informații referitoare la canalizație, amplasarea și disponibilitatea acesteia;
- informații referitoare la amplasarea punctelor fizice de acces (amplasarea camerelor/cameretelor de tragere) și caracteristicile acestora;
- descrierea serviciilor de acces la canalizație, împreună cu facilitățile asociate;
- condițiile tehnice referitoare la accesul la canalizație;
- proceduri de comandă și de acordare a accesului la canalizație;
- tarifele pentru serviciile de acces la canalizație;
- termenul maxim în care RCS&RDS soluționează cererile de furnizare a serviciilor de acces la canalizație, precum și despăgubirile datorate în caz de nerespectare a termenului stabilit;
- măsuri aplicabile pentru utilizarea eficientă a conductelor („use it or loose it rules”);
- indicatori de calitate pentru furnizarea serviciilor de acces la canalizație, procedura de măsurare a acestora, precum și despăgubirile datorate în caz de nerespectare a indicatorilor de calitate stabiliți;
- proceduri de remediere a defecțiunilor, proceduri de restabilire a nivelului normal al serviciilor și despăgubirile datorate în caz de nerespectare a termenului sau termenelor stabilite.

Pentru a garanta, în cazul acestui proiect, că accesul la infrastructură și utilizarea acesteia sunt asigurate pe baza unor criterii nediscriminatorii, se impune deopotrivă utilizarea aceluiași sistem de comandă și procesare a comenzilor în relația cu toți furnizorii de rețele de comunicații electronice, utilizarea aceluiași tip de contract, precum și definirea și calcularea atât a unor indicatori care să măsoare reactivitatea entității care pune la dispoziție elementele de infrastructură în ceea ce privește acțiunile pe care trebuie să le întreprindă pentru a acorda accesul la infrastructură (de exemplu: termenul maxim de negociere a unui contract, termenul maxim de punere la dispoziție a serviciului solicitat, termenul maxim de remediere a deranjamentelor), cât și parametri de calitate a serviciului, stabiliți de comun acord cu solicitanții de acces (Service Level Agreement – SLA).

Principiul proporționalității, la cel mai abstract nivel, impune ca măsurile adoptate să fie adecvate și necesare scopului urmărit. Deși acest principiu este menționat în Tratatul privind Uniunea Europeană, Curtea de Justiție a Uniunii Europene este instituția care l-a statuat ca principiu fundamental al dreptului european. Pentru a stabili dacă o măsură este în acord cu principiul proporționalității, este necesar de analizat dacă mijloacele prin care se urmărește atingerea obiectivului urmărit corespund importanței acestui obiectiv și, de asemenea, dacă sunt necesare pentru atingerea acestuia. Totodată, principiul proporționalității impune păstrarea unui echilibru între interesele particulare și interesul colectivității.

Astfel, principiul proporționalității presupune îndeplinirea a două criterii: adecvare și necesitate. Adecvarea presupune ca mijloacele să fie potrivite pentru atingerea obiectivelor legitime propuse, iar necesitatea are în vedere caracterul indispensabil al soluțiilor adoptate pentru atingerea acestor scopuri.

Respectarea principiului proporționalității înseamnă asigurarea corelației între necesitate, obiectul contractului și cerințele solicitate, așa încât fiecare beneficiar să poată obține serviciile și resursele de care are nevoie atunci când solicită accesul. Entitatea care asigură accesul la infrastructură se va asigura că solicitantul are capacitatea de a duce eventualul contract la bun sfârșit, dar nu va pune condiții împovărătoare, excesive, care ar duce la eliminarea eventualilor furnizori de rețele de comunicații electronice interesați.

Principiul obiectivității are în vedere stabilirea unor condiții de acces prin luarea în considerare doar a circumstanțelor obiective, eliminând astfel orice influență externă care nu poate fi fundamentată pe elemente cuantificabile.

În privința desfășurării procesului de relocare în subteran a rețelelor de comunicații electronice, ținând cont de termenele pe care Primăria Municipiului Oradea le-a impus furnizorilor prin Hotărârea Consiliului Local Oradea nr. 284/2015⁸ considerăm că, în situația în care un furnizor de rețele de comunicații electronice decide să utilizeze pentru aceasta, infrastructura realizată prin Proiect, termenul de 90 zile impus pentru lucrările de instalare a rețelelor în subteran are drept consecință scurtarea perioadelor alocate negocierii și încheierii unui contract de acces la infrastructură.

Ținând cont de cele de mai sus, considerăm că pentru a asigura continuitatea serviciilor oferite de furnizorii de servicii de comunicații electronice aflați pe raza Municipiului Oradea, este necesar un termen de maxim 15 zile de răspuns la solicitări și 7 zile pentru negocierea și încheierea contractului de acces la infrastructură subterană, în contextul îndeplinirii condițiilor de acces, mutarea imperativă în subteran nefiind posibilă fără această etapă.

Conform datelor transmise de către RCS&RDS⁹, „accesul în cămine/camerete se poate face numai în urma unei notificări scrise, transmisă cu 2 (două) zile în avans la datele de contact prevăzute la punctul 5 al prezentei anexe, sub rezerva primirii confirmării de la RCS & RDS în termen de maxim 24 (douăzeci și patru) ore de la primirea notificării.

Notificarea trebuie să conțină:

- Numele/numărul căminului/cameretei în care se dorește accesul
- Data, ora și durata estimată pentru care se dorește accesul
- Persoanele pentru care se dorește acces în cămine/camerete
- Motivul pentru care se dorește accesul în cămine/camerete și proiectul cu detalii de execuție.

Operatorul rețelei, respectiv RCS & RDS, va transmite acceptul pentru accesul în cămin/camereta sa în termen de maxim 48 (patruzeci și opt) de ore de la ora transmiterii notificării. În cazul în care accesul nu se poate permite, RCS & RDS va motiva refuzul și va propune o altă dată la care se poate permite accesul.

În situații excepționale, de avarie, în cazul defectării unor echipamente ale Beneficiarului sau alte evenimente neprevăzute, accesul în cămine/camerete se va asigura în maxim 1 (una) oră de la notificarea transmisă de Beneficiar în scris și/sau telefonic, respectând procedura de acces prin menționarea persoanei desemnată de către Beneficiar, anterior pe Lista de acces.”

⁸ Așa cum rezultă din prevederile Hotărârii Consiliului Local Oradea nr. 284/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru stabilirea condițiilor de exercitare a dreptului de acces pe proprietățile Municipiului Oradea în vederea instalării, întreținerii, înlocuirii sau mutării rețelelor de comunicații electronice sau a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora, a modului de utilizare partajată a elementelor de infrastructură, precum și măsurile privind construirea de rețele noi de comunicații electronice:

Art. 29. Contractele pentru dreptul de acces din proprietatea sau amplasate pe proprietăți ale Municipiului Oradea (rețele aeriene) se vor încheia cu clauză suspensivă până la apariția unei alternative de amplasare în subteran a rețelelor respective.

Art.30. În cazul apariției unor capacități disponibile de rețele subterane, contractele de acces încheiate pentru dreptul de acces al rețelelor aeriene se reziliează unilateral prin notificarea furnizorilor de rețele de comunicații cu privire la alternativele și termenul de maxim 90 de zile în care trebuie să coboare rețelele în subteran.

Art. 31. Neconformarea mutării rețelelor în subteran și eliberarea spațiului supraterran de rețele, până la data indicată în notificare, conferă dreptul autorității publice locale de a lua măsura dezafectării cablurilor pe cale administrativă pe cheltuiela furnizorilor și operatorilor de rețele de comunicații sau a deținătorilor de infrastructură suport aferentă.

⁹ Anexa 3 din Contractul de Locațiune Infrastructură.

Analizând condițiile de acces în conformitate cu prevederile documentelor transmise, constatăm că acestea satisfac într-o anumită măsură cerințele impuse de legislația în vigoare din domeniu.

Având însă în vedere că în contractul de locațiune se precizează că nu se poate interveni în nici un fel asupra *Infrastructurii Digi, Canalizatiei și/sau Spațiilor din Camine/Camerețe și/sau asupra oricăror alte elemente de infrastructură asociate acestora, fără acordul prealabil scris al RCS & RDS* și numai sub supravegherea RCS & RDS, precum și faptul că supervizarea de către operatorul de rețea a lucrărilor furnizorului solicitant efectuate în infrastructura de canalizație subterană este imperativă conform prevederilor contractuale și se realizează contra-cost, ANCOM consideră că solicitarea de acces și răspunsul la solicitare trebuie să conțină și detalii cu privire la durata estimativă a realizării lucrărilor pentru a nu crea dificultăți în momentul facturării acestui serviciu.

De asemenea, obligația furnizorilor de a realiza lucrările la rețeaua de comunicații electronice instalate în infrastructura subterană numai sub supravegherea unui reprezentat al RCS & RDS, impusă și în cazul lucrărilor care necesită o intervenție în regim de urgență, trebuie corelată cu asigurarea disponibilității unui reprezentant al RCS & RDS pentru supravegherea acestui tip de intervenții. Astfel, se impune prioritizarea intervențiilor de acest gen dar și tratarea într-o manieră nediscriminatorie a solicitanților.

În ceea ce privește parametrii de calitate a serviciului de acces, RCS&RDS ar trebui să asigure o disponibilitate lunară a utilizării microtuburilor magistrală, precum și a microtuburilor canalizație de acces la clădiri, de cel puțin 99%.

Disponibilitatea lunară a microtuburilor magistrală/canalizație de acces la clădiri= ((lungime totală trasee închiriate x timp total lunar exprimat în ore) – Σ(lungime traseu afectat x numărul de ore de indisponibilitate)) / (lungime totală trasee închiriate x timp total lunar exprimat în ore).

Total timp lunar = numărul de zile corespunzător lunii în cauză X 24 de ore.

RCS&RDS ar trebui să asigure următorii timpi de răspuns și remediere pentru deranjamentele apărute la Microtuburi:

- Timp de răspuns: 2 h (două ore)
- Timp de remediere temporară: 12 h (douăsprezece ore)
- Timp de remediere definitivă: 72 h (șaptezecișidouă de ore)

De asemenea, RCS&RDS ar trebui să acorde compensații (despăgubiri) corespunzătoare în caz de nerespectare a termenelor maxime asumate, respectiv a parametrilor de calitate a serviciilor (Service Level Guarantee – SLG).

Totodată, trebuie menționat că, în vederea asigurării accesului deschis efectiv, nu sunt permise practici cum ar fi condiționarea achiziționării serviciilor de acces de servicii pe care solicitantul de acces nu le-a cerut sau care nu îi sunt necesare, după cum nu sunt permise nici practicile prin care beneficiarii accesului sunt obligați la plata unor servicii pe care nu le utilizează, pentru a se asigura respectarea principiilor proporționalității și obiectivității.

Regulile stabilite de ANCOM și materializate în documentul care stabilește condițiile tehnice și economice de acces la infrastructura realizată în cadrul Proiectului (anexă la prezentul proiect de Decizie) au în vedere, în special următoarele:

1. Aplicarea unor condiții echivalente de acces în circumstanțe echivalente tuturor solicitanților, inclusiv în ceea ce privește condițiile pe care RCS&RDS și le aplică.
2. Asigurarea nediscriminării furnizării accesului prin implementarea mecanismului de transparență în legătură cu publicarea informațiilor necesare accesului și a documentelor relevante (contract standard de acces la infrastructură, ofertă de referință).
3. Stabilirea unor termene maxime de răspuns la solicitări și de negociere a contractului (15 și respectiv 7 zile, în contextul îndeplinirii condițiilor de acces).
4. Stabilirea unor parametri minimi de calitate pentru serviciile furnizate și a unei formule de calcul a despăgubirilor datorate în caz de nerespectarea a acestora.
5. Interzicerea unor practici cum ar fi condiționarea achiziționării serviciilor de acces de servicii pe care solicitantul de acces nu le-a cerut sau care nu îi sunt necesare, precum și a practicilor prin care beneficiarii accesului sunt obligați la plata unor servicii pe care nu le utilizează.
6. Reguli de alocare a spațiului disponibil din infrastructură și de acces la infrastructură.

II. 3. Condiții tehnice de acces

II.3.1. Date preliminare

În continuarea demersurilor prezentate la punctul I.1., prin adresa nr. SC-DER-3702/03.02.2017 (Anexa nr.8), ANCOM a solicitat societății RCS&RDS informații necesare stabilirii condițiilor de acces și emiterii deciziei.

Răspunsul RDS&RCS a fost formulat printr-un mesaj electronic la data de 24.07.2017 în care se transmiteau documente și informații cu privire la proiectul de canalizație subterană în zona subtraversării râului Crișul Repede menționându-se că celelalte informații solicitate de ANCOM vor fi transmise ulterior.

Întrucât aceste informații solicitate au întârziat să apară, s-a demarat analiza documentelor și informațiilor existente la acel moment¹⁰. Rezultatele analizei au fost sintetizate la data de 31.01.2018 în documentul „Stadiu colectare informații referitoare la infrastructura fizică de comunicații electronice din Municipiul Oradea”.

Având în vedere necesitatea de completare a informațiilor în ceea ce privește numărul de furnizori de comunicații electronice activi în municipiul Oradea, care ar fi interesați de accesul la infrastructura subterană, s-au transmis solicitări către Primăria municipiului Oradea (prin adresa SC-CVP1-4884/14.02.2018), respectiv către RCS&RDS (prin adresa SC-CVP1-4885/14.02.2018) în care se arăta necesitatea realizării unei consultări pe plan local cu furnizorii activi aflați în evidențele ANCOM, a căror listă a fost transmisă atașat acestor adrese.

Răspunsul RDS&RCS a fost transmis printr-un mesaj electronic la data de 05.03.2018, prin care:

¹⁰ Contractul de concesiune nr. 1494/20.08.2014, Regulamentul pentru stabilirea condițiilor de exercitare a dreptului de acces pe proprietățile Municipiului Oradea în vederea instalării, întreținerii, înlocuirii sau mutării rețelelor de comunicații electronice sau a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora, a modului de utilizare partajată a elementelor de infrastructură precum și măsurile privind construirea de rețele noi de comunicații electronice, adoptat prin Hotărârea Consiliului Local Oradea nr. 284/28.04.2015, propunerea de Contract de locațiune infrastructură, documentația tehnică a proiectului, alte documente conținând informații care fundamentează proiectul de infrastructură fizică.

- se făceau precizări cu privire la faptul că întreaga canalizație este destinată operatorilor de comunicații electronice;
- se prezenta stadiul actual al infrastructurii și potențialul de dezvoltare în viitor; se preciza modul de realizare a bransamentelor către zonele de case și blocuri;
- se specifica volumul rezervat pentru un operator pentru instalarea stativelor pentru rezervele de fibră optică;
- se preciza că fiecare cameretă permite prezența unui număr de 8 operatori (câte 4 suporti pe pereții laterali care nu sunt tranzitați de rețeaua magistrală) și că în subteran este instalat deja un fascicul multitubetă cuprinzând 7 tubete;
- se preciza că dezvoltările ulterioare permit instalarea în cele 3 tuburi corugate a încă câte două fascicule multitubetă de același tip, totalizând un posibil disponibil de 49 de tubete.

Administrația municipiului Oradea a transmis prin adresa nr. 49557/26.03.2018, înregistrată la ANCOM cu nr. SC-10791/02.04.2018 și, respectiv, prin adresa nr. 189436/24.04.2018, înregistrată la ANCOM cu nr. SC-14610/07.05.2018, faptul că împreună cu RCS&RDS, a realizat consultarea publică în perioada 29.03.2018 -20.04.2018, invitând pe toți cei 34 de furnizori de rețele publice de comunicații electronice care din evidențele ANCOM sunt activi în Oradea (confirmările comunicărilor și răspunsurile au fost atașate adresei menționate).

În data de 18.04.2018 a fost organizată la sediul primăriei o ședință publică de finalizare a consultării, la care au participat reprezentanți ai următorilor furnizori de rețele de comunicații electronice interesați de accesul la infrastructură, și anume: ". Cu această ocazie, s-a prezentat în amănunt proiectul și s-a încheiat o minută conținând aspectele relevante discutate și convenite de comun acord.

După obținerea acestor informații, ANCOM a considerat clarificate aspectele referitoare la interesul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice față de accesul la infrastructura realizată în cadrul Proiectului, informații necesare pentru definitivarea analizei tehnice și stabilirii condițiilor tehnice de acces.

II.3.2. Analiza tehnică

În vederea realizării analizei tehnice au fost avute în vedere următoarele:

- Corespondența integrală avută cu Primăria municipiului Oradea și cu RCS&RDS;
- Studiu de oportunitate privind concesionarea suprafeței de teren necesare realizării proiectului, Anexa 1 la Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Oradea nr. 108/2014¹¹;
- Caiet de sarcini pentru concesionarea suprafeței de teren necesare în vederea realizării unei canalizații subterane pentru amplasare rețele de comunicații electronice și electrice- Anexa nr.2 la Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Oradea nr. 108/2014;
- Contractul de concesiune nr. 1494/20.08.2018;
- Contractul de locațiune infrastructură propus de RCS&RDS ;
- Model de Contract de locațiune infrastructură, între concesionar și Furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice;
- Memoriu tehnic din Continutul Documentatiei Tehnice pentru obținerea Autorizației de Construire (DTAC) ealizată de societatea Protelco S.A.;

¹¹ Hotărârea Consiliului Local al Municipiului Oradea nr. 108/2014 privind organizarea licitației publice pentru concesionarea suprafeței de 100.000 mp teren, proprietate publică a municipiul Oradea, în vederea realizării unei canalizații subterane pentru amplasare rețele de comunicații electronice și electrice.

- Planșe „Camere de tragere”;
- Fișă tehnică grilaj metalic suport rezervă fibră optică (FO);
- Memoriu tehnic cu detalii post execuție, realizată de societatea Ton Telecom S.R.L.;
- Planșe de situație cu rețeaua de canalizație executată și cea rămasă de executat;
- Planșe de încadrare, situație și profil transversal - Foraj dirijat de subtraversare Crișul Repede;
- Proces Verbal finalizare lucrări și dare în exploatare - RCS 97723_15.06.2016;
- Clarificare tehnică 1 din 21.06.2018;
- Fișă tehnică tub corugat de $\Phi 125$ mm, $\Phi 140$ mm și $\Phi 160$ mm, 450N;
- Clarificare tehnică 2 din 21.06.2018;
- Clarificare tehnică 3 din 21.06.2018.

Motivațiile demarării de către administrația locală Oradea a concesiunii domeniului public necesar proiectului au fost generate de faptul că realizarea de canalizații proprii de către fiecare operator este nejustificată din punct de vedere economic, tardivă ca urmare a faptului că în municipiul Oradea un număr foarte mare de străzi au fost deja modernizate și de multe ori tehnic imposibilă din lipsa spațiului. Astfel, s-a considerat necesară abordarea problemei mutării cablurilor aeriene în subteran și asigurarea dezvoltării și diversificării serviciilor de telecomunicații (CATV, telefonie fixă, internet, transmisii date) prin realizarea canalizației subterane care va da posibilitatea ca fiecare operator să achiziționeze serviciul de închiriere de tubete la data și în cantitatea necesară dezvoltării afacerii sale.

Astfel, după realizarea licitației privind concesiunea pe o perioadă de 40 de ani a unei suprafețe din domeniul public de 100.000 mp și încheierea contractului între Primăria municipiului Oradea și RCS&RDS, investiția „Canalizație subterană pentru amplasare rețele de comunicații electronice și electrice Oradea” a intrat în programul de dezvoltare, modernizare și diversificare a serviciilor furnizate de RCS&RDS în calitate de operator de rețele și servicii.

Cu toate că în studiul de oportunitate al concesiunii precum și în caietul de sarcini al licitației publice privind concesiunea terenului necesar realizării proiectului și mai apoi în contractul de concesiune se precizează ca obiect al proiectului „Canalizație subterană pentru amplasare rețele de comunicații electronice și electrice”, prin clarificarea tehnică transmisă de RCS&RDS la data de 05.03.2018, aceasta menționează că „prin dezvoltările realizate până în momentul de față, elementele componente ale canalizației servesc exclusiv furnizării de rețele de comunicații electronice”. În situația în care, în viitor, infrastructura fizică ar urma să fie disponibilă și pentru rețele electrice, RCS&RDS va informa de îndată ANCOM.

În cadrul acestui proiect a fost executată o canalizație subterană tip magistrală de transport și distribuție, ce asigură accesul către imobilele (blocuri și zone de case) din perimetrul municipiului Oradea, urmărindu-se dezafectarea rețelelor amplasate aerian.

Prin tema de proiectare s-a urmărit realizarea canalizației având:

- camere de tragere/camerete la intersecțiile de străzi, dar nu mai distanțate de 100m;
- racorduri la limită de proprietate la toate casele și blocurile adiacente bulevardelor;
- racorduri la intersecțiile bulevardelor cu străzile secundare, racorduri la primul stâlp de pe strada secundară.

Rețeaua astfel construită deservește un număr total de:

- 2.474 scări de bloc,

- 805 case și curți comune,
- 313 clădiri/instituții.

Lungimile componentelor canalizației din raza municipiului Oradea sunt:

- 120.395 km canalizație magistrală,
- 31.882 km bransamente către blocuri, case și stâlpi de pe străzi secundare.

Numărul camerelor/cameretelor de tragere din proiect este de 2801.

Din lungimea totală a traseelor magistrale, RCS & RDS utilizează pentru nevoile proprii un număr de " km, distribuit în următoarea configurație:

"

Totodată, la data efectuării prezentei analize, în canalizația de tip magistrală construită în cadrul Proiectului erau prezenți " furnizori de rețele de comunicații electronice (alții decât RCS & RDS) " .

De asemenea, potrivit prevederilor art. 4 alin. (2) lit. g) din contractul de concesiune, pe traseele magistrale, 1 (una) tubeta din cele 7 din fasciculul multitubeta este alocată Primăriei Oradea. În plus, conform al celuiiași articol, RCS & RDS va asigura Primăriei Oradea folosința gratuită, pe perioada contractului¹², a unui tub având diametrul de 40 mm pentru amplasarea unor cabluri electrice necesare alimentării cu energie electrică a camerelor de supraveghere, a instalațiilor semaforizate și a stâlpilor de iluminat public aflate în exploatarea Municipiului Oradea.

Canalizația a fost dimensionată ținându-se cont de rețelele de distribuție, de interconectarea cu celelalte zone cât și de numărul de cabluri aeriene deținute de furnizori.

Adâncimea de îngropare a canalizației magistrale este de 1,1m în șanț de 0,45 m lățime. Canalizația de distribuție (racord) a fost îngropată la 0,7 m în șanț cu lățimea de 0,3 m.

Canalizația subterană de tip magistrală a fost realizată în toate secțiunile proiectului cu:

- 3 tuburi corugate cu perete dublu tip 450N, având $\Phi 125$ mm, $\Phi 140$ mm și $\Phi 160$ mm special destinate realizării canalizațiilor pentru rețelele electrice și de comunicații electronice, care au fost instalate în configurații diverse, fiind prezente câte 3 tuburi cu o configurație mixtă, în raport de dimensiunile menționate;
- 1 fascicul multitubetă conținând 7 tubete $\Phi 14/10$ mm.

În zona subtraversării Crișului Repede canalizația magistrală a fost executată prin foraj dirijat pe sub albia râului și materializată cu 4 tuburi HDPE, $\Phi 110$ mm.

Canalizația secundară, de tip racord, a fost realizată cu:

- tuburi HDPE, $\Phi 63$ mm pentru zona de blocuri și clădiri administrative și
- tuburi HDPE, $\Phi 40$ mm pentru zona de case.

Camerele/cameretele de tragere sunt realizate din beton armat cu grosime de 20 cm, având diverse tipuri de capace de acces în funcție de zonele de amplasare (în carosabil, trotuar sau spațiu

¹² Conform art. 2 din Contractul de concesiune nr. 1494/20.08.2014, „durata concesiunii este de 40 (patruzeci) de ani de la data de 01 a lunii următoare semnării și înregistrării de către părți a contractului”, acesta fiind semnat și înregistrat la data de 22.08.2014

verde):

- au dimensiuni interioare de 110cm x 110cm x 120cm (L x l x h) și exterioare de 150cm x 150cm x 160cm (L x l x h),
- au fost prevăzute spații de montare a suporturilor pentru rezervele de FO ale operatorilor de comunicații electronice,
- pentru fiecare furnizor de rețele de comunicații electronice s-a prevăzut un volum teoretic de 0,008m³ în interiorul camerei/ cameretei,
- sunt dimensionate pentru un număr mediu de 8 operatori/cameră (4 suporturi pe pereții laterali care nu sunt tranzitați de tuburile de pe rețeaua magistrală, pe fiecare suport în parte putând fi instalat un enclosure necesar pentru operarea rețelei) și care printr-o utilizare judicioasă a spațiului și aplicând mici adaptări poate permite creșterea numărului de suporturi.

Din documentele prezentate și din corespondența avută pe subiecte operaționale și tehnice, a rezultat că întreaga infrastructură este destinată operatorilor de comunicații electronice, putând în condițiile în care unui operator i se alocă o tubetă de $\Phi 14/10$ mm să asigure accesul în subteran, a unui număr de 49 de operatori în canalizația magistrală, din care 7 operatori în prezent, în fasciculul multitubetă de 7 tubete de $\Phi 14/10$ mm deja aflat în subteran și minim 42 operatori în 3 tuburi corugate $\Phi 125$ mm, putând purta 2 fascicule multitubetă, fiecare de 7 tubete de $\Phi 14/10$ mm, rezervat pentru etapa viitoare de dezvoltare.

În cazul segmentelor de rețea având diametrele tuburilor corugate mai mari, de 140 mm sau 160mm sau în cazul utilizării unor metode și procedee de eficientizare și maximizare a spațiului ocupat în canalizație (ca de ex., tip MaxCell), considerăm că se poate crește semnificativ potențialul teoretic total calculat de RCS&RDS, putându-se ajunge la un număr mult mai mare de 49 de tubete.

Canalizația de bransament realizată în zona blocurilor/instituțiilor poate asigura, conform precizărilor administratorului rețelei, accesul unui număr de 5 operatori/număr poștal într-un tub HDPE $\Phi 63$ mm, și în zona de case a 4 operatori/număr poștal într-un tub HDPE $\Phi 40$ mm, alocându-se tot o tubetă de $\Phi 14/10$ mm per operator în ambele situații.

II.3.3. Concluzia analizei tehnice

Analiza tehnică pentru stabilirea volumului de infrastructură în vederea impunerii regulilor tehnice de acces a pornit de la potențialul teoretic al acestei infrastructuri menționat mai sus, a ținut cont de răspunsul administratorului infrastructurii în clarificarea cu privire la numărul de furnizori de rețele de comunicații electronice deja prezenți în infrastructura analizată - trei furnizori " " și a luat în considerare interesul manifestat privind accesul la infrastructura subterană potrivit rezultatelor consultării la nivel local a operatorilor de comunicații electronice, realizată cu sprijinul Primăriei Municipiului Oradea, din care a rezultat un posibil de încă șase operatori. În total, un număr de 9 furnizori de rețele de comunicații electronice manifestă interes pentru accesul la infrastructura fizică din cadrul proiectului.

În prezentul proiect, în baza informațiilor prezentate anterior cu privire la componentele infrastructurii fizice și al numărului de furnizori de rețele de comunicații electronice interesați, se poate considera că există un volum aparent suficient al elementelor analizate.

Astfel, propunerile de impunere de condiții tehnice de acces sunt următoarele:

1. *Pentru canalizația de tip magistrală, propunem drept condiție, alocarea de 1 tubetă de $\Phi 14/10$ mm pentru fiecare operator de comunicații electronice care utilizează fibră optică, iar, pentru asigurarea neutralității tehnologice, 1 tub/tubetă cu diametru mai mare, pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice care utilizează cabluri de cupru – tub-pentru cabluri de Cu - cu diametre mai mari decât cele ale cablurilor de FO, cu condiția ca numărul de furnizori de rețele de comunicații electronice care solicită accesul în magistrale să fie mai mic sau egal cu numărul tubetelor/tuburilor-pentru cabluri de Cu instalate.*

În momentul în care numărul de furnizori de rețele de comunicații electronice care solicită accesul la magistrală devine egal cu numărul de tubete și tuburi-pentru cabluri de Cu prevăzute a fi instalate (49), RCS&RDS va proceda la următoarele acțiuni:

- a) va instala tubete/tuburi-pentru cabluri de Cu suplimentare în tuburile corugate;
 - b) va utiliza tehnologii de maximizare a spațiului ocupat în tuburile corugate (ca de exemplu, tip MaxCell) pentru a introduce noi tubete/tuburi-pentru cabluri de Cu sau, direct, noi cabluri;
 - c) în cazul în care niciuna dintre soluțiile anterioare nu mai permite instalarea de tubete/tuburi-pentru cabluri Cu sau direct cabluri suplimentare, va notifica ANCOM segmentele de canalizație de tip magistrală complet ocupate pentru care cererile de acces ulterioare urmează să fie respinse, oferind explicații detaliate privind acțiunile întreprinse pentru acomodarea unui număr cât mai mare de furnizori.
2. *Pentru camerele de tragere/camerete, propunem alocarea unei unități de spațiu reprezentată de spațiul necesar pentru montarea suportului tip cruce necesar rezervelor tehnologice de cablu. RCS&RDS a evaluat spațiul existent în camere/camerete ca fiind disponibil pentru „un număr mediu de 8 operatori”. Considerăm că acest număr poate fi cel puțin dublat cu minime modificări ale metodelor de organizare și montaj a acestor suporturi tip cruce.*
 3. *Pentru canalizația de tip bransament, propunem unitatea de alocare, la fel ca pentru magistrală, de 1 tubetă de $\Phi 14/10$ mm per operator care utilizează fibră optică iar, pentru asigurarea neutralității tehnologice, 1 tub/tubetă cu diametru mai mare, pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice care utilizează cabluri de cupru – tub-pentru cabluri de Cu - cu diametre mai mari decât cele ale cablurilor de FO, cu condiția ca numărul furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice care solicită accesul la aceste bransamente să fie mai mic sau egal cu 4 în zona blocurilor/ instituțiilor unde există 5 tubete în tuburi HDPE cu $\Phi 63$ mm pentru fiecare număr poștal și mai mic sau egal cu 3 în zona de case unde există 4 tubete în tuburi HDPE cu $\Phi 40$ mm pentru fiecare număr poștal. În momentul în care numărul furnizorilor de rețele publice de comunicații care solicită accesul la bransamente este 5, respectiv 4, adică egal cu numărul de tubete/tuburi pentru cabluri de Cu deja instalate, RCS&RDS va proceda la următoarele acțiuni:*

- a) va instala tubete/tuburi pentru cabluri de Cu suplimentare în cadrul aceluiași tub;
- b) va utiliza tehnologii de maximizare a spațiului ocupat în canalizație (ca de exemplu, tip MaxCell) pentru a introduce noi tubete/tuburi pentru cabluri de Cu sau, direct, noi cabluri;
- c) în cazul în care niciuna dintre soluțiile anterioare nu mai permite instalarea de tubete/tuburi-pentru cabluri Cu sau direct cabluri suplimentare, va notifica ANCOM segmentele de canalizație de tip bransament complet ocupate pentru care cererile de

acces ulterioare urmează să fie respinse, oferind explicații detaliate privind acțiunile întreprinse pentru acomodarea unui număr cât mai mare de furnizori.

Regulile de acces în infrastructură stabilite de ANCOM și materializate în documentul care va stabili condițiile tehnice și economice de acces au în vedere în special următoarele:

(1) Toți furnizorii de rețele de comunicații electronice care au solicitat accesul la infrastructura fizică, în ordinea solicitării, până la epuizarea disponibilului de infrastructură fizică, vor primi confirmarea de acces în infrastructura fizică administrată de RCS & RDS;

(2) Ocuparea volumului de tubulatură introdusă în canalizație se va face progresiv, pe măsura ocupării fiecărui element de canalizație (multitub și/sau cele trei tuburi corugate);

(3) Ocuparea volumului de tubulatură introdusă în canalizație se va face:

- a. pentru elemente de infrastructură de tip magistrală: prin ocuparea mai întâi a volumului inițial solicitat de furnizorul de rețele de comunicații electronice, care va fi temeinic justificat dacă acesta depășește unitatea de alocare (o tubetă de $\Phi 14/10\text{mm}$ sau un tub pentru cabluri de Cu);
- b. pentru elemente de infrastructură de tip bransament: o singură unitate de alocare pentru fiecare furnizor de rețele de comunicații electronice solicitant (o tubetă de $\Phi 14/10\text{mm}$);

(4) Ocuparea spațiului disponibil în camerele de tragere și a volumului de tubulatură introdusă în canalizație se va face și pentru noii furnizori de rețele de comunicații electronice solicitanți, alții decât furnizorii de rețele de comunicații electronice care au solicitat accesul până în prezent, în limita volumului infrastructurii și utilizând tehnologii de instalare care să nu pericliteze rețelele celorlalți furnizori;

(5) Suplimentarea solicitării inițiale de spațiu în camerele de tragere și a volumului de tubulatură introdusă în canalizație se va face pentru toți furnizorii de rețele de comunicații electronice, cu justificarea solicitărilor de suplimentare a volumului inițial în condiția utilizării active a tuturor cablurilor rețelei instalate în spațiul deja alocat (se evită, astfel, solicitările exagerate și nejustificate care ar crea posibilă discriminarea între furnizorii de rețele de comunicații electronice și restrângerea, împiedicarea sau distorsionarea concurenței);

(6) Ocuparea spațiului disponibil în camerele de tragere și a volumului de tubulatură introdusă în canalizație se va face utilizând cele mai bune practici ale fiecărei tehnologii utilizate de furnizorii de rețele de comunicații electronice, ținând cont de specificații tehnice, fișe tehnologice ale producătorilor de cabluri și elemente de rețea, norme tehnice etc., asigurându-se astfel utilizarea optimizată, judicioasă și fără discriminare a infrastructurii fizice;

(7) După ocuparea integrală a infrastructurii fizice aferente proiectului de investiții și imposibilitatea asigurării accesului la infrastructura existentă, la solicitarea furnizorilor de rețele de comunicații electronice de acces la infrastructură, administratorul proiectului va analiza posibilitatea realizării unor noi proiecte de investiții în infrastructuri fizice sau modificarea celui existent;

(8) La solicitarea furnizorilor de rețele de comunicații electronice sau, după caz, a administratorului infrastructurii, de dezinstalare de rețele prezente în infrastructura fizică, spațiul din camerele de tragere și volumul de tubulatură introdusă în canalizație devenit disponibil se reintroduce în procedura de alocare pentru solicitări viitoare ale altor furnizori de rețele de comunicații electronice;

(9) Toate termenele de relocare în subteran pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice, precum și toate intervalele de timp pentru realizarea diferitelor acțiuni necesare în cursul proceselor de acces în infrastructura fizică vor avea durate rezonabile și vor ține cont de toate condițiile obiective care pot, în funcție de timp și loc, să îngreuneze anumite operațiuni.

Capitolul III - Fundamentarea tarifelor

III.1. - Principii generale

ANCOM consideră oportună fundamentarea tarifelor serviciilor în funcție de costuri, pe baza unui model de calculație a costurilor realizat în conformitate cu un sistem de criterii transparente, obiective și justificate. În acest sens, costurile¹³ au fost calculate pe baza unui model de calculație a costurilor complet alocate, utilizând drept standard de cost costurile istorice.

La elaborarea modelului de cost privind tarifele de acces la canalizație, bazat pe metoda costurilor complet alocate, ANCOM a ținut cont de necesitatea aplicării unor principii și metodologii conforme cu practica și legislația europeană în materia calculației costurilor (principiul nediscriminării, obiectivității, cauzalității și proporționalității).

a) *principiul cauzalității*, conform căruia costurile sunt alocate direct sau indirect pe servicii, în funcție de inductorii care determină generarea respectivelor costuri. Astfel, dacă un singur serviciu se află la originea unui anumit cost, aplicarea principiului cauzalității conduce la alocarea directă a întregului cost pe serviciul care l-a determinat. Dacă mai multe servicii sunt la originea unui anumit cost, aplicarea principiului cauzalității conduce la alocarea costului respectiv pe servicii, proporțional cu consumul elementului, de exemplu prin determinarea unor factori de utilizare a elementelor de infrastructură de către diferitele servicii. Acolo unde există mai multe posibilități de măsurare a consumului elementului, modelul a utilizat unitatea de măsură cel mai pertinent posibilă din punctul de vedere al utilizării elementului.

b) *principiul obiectivității*, conform căruia alocarea și repartizarea costurilor este obiectivă și nu urmărește obținerea de beneficii pentru RCS&RDS sau pentru un terț, pentru un produs, un serviciu sau pentru un element al infrastructurii.

c) *principiul nediscriminării*, conform căruia se înțelege obligația de a acorda condiții echivalente în circumstanțe echivalente. În mod specific, pentru a asigura aplicarea principiului nediscriminării, RCS&RDS trebuie să ofere condiții echivalente de acces la infrastructură în circumstanțe echivalente tuturor celor care solicită sau care beneficiază deja de acces la canalizația pe care această o administrează

d) *principiul proporționalității* presupune îndeplinirea a două criterii: adecvare și necesitate. Adecvarea presupune ca mijloacele să fie potrivite pentru atingerea obiectivelor legitime propuse, iar necesitatea are în vedere caracterul indispensabil al soluțiilor adoptate pentru atingerea acestor scopuri. Respectarea principiului proporționalității înseamnă asigurarea corelației între necesitate, obiectul contractului și cerințele solicitate, așa încât fiecare beneficiar să poată obține serviciile și resursele de care are nevoie atunci când solicită accesul. RCS&RDS trebuie să se asigure că solicitantul are capacitatea de a duce eventualul contract la bun sfârșit, dar nu va pune condiții împovărătoare, excesive, care ar duce la eliminarea eventualilor furnizori interesați.

De asemenea, în scopul fundamentării obiective și proporționale a tarifelor, ANCOM a ținut cont de specificul activității, inclusiv de posibilitatea utilizării partajate a infrastructurii pentru alte servicii decât cele de acces la canalizație acordate furnizorilor de rețele de comunicații electronice. Având în vedere prevederile contractului de concesiune care fac referire la amplasarea rețelilor de comunicații electronice și electrice, ANCOM va reevalua proiectul în momentul în care acesta va fi utilizat pentru rețele electrice.

Astfel, pentru determinarea costurilor relevante au fost luate în calcul următoarele raționamente:

¹³ ANCOM constată că tarifele RCS&RDS sunt exprimate în EURO. În contextul în care stabilitatea și predictibilitatea tarifelor pe termen lung sunt esențiale pentru dezvoltarea rețelilor de acces de nouă generație, calcularea costurilor în valuta tarifelor este recomandabilă în mod obiectiv. Acest lucru nu prejudiciază libertatea antreprenorială de care beneficiază RCS&RDS S.A cu privire la valuta în care sunt exprimate tarifele.

- identificarea activelor și a costurilor aferente acestora, asociate furnizării activităților care contribuie la furnizarea tuturor serviciilor, indiferent dacă sunt servicii de acces la infrastructură acordate furnizorilor sau alte servicii;
- dacă resursele necesare sunt achiziționate de la o companie din același grup cu RCS&RDS, prețul plătit în cadrul tranzacțiilor va fi asimilat unui preț de transfer; dacă prețul de transfer în cadrul grupului este comparabil cu cel al unor furnizori alternativi concurenți, atunci acest preț va fi utilizat drept bază pentru stabilirea costului resurselor; alternativ, stabilirea costului resurselor va avea la bază prețurile furnizorilor alternativi concurenți;
- determinarea unor reguli privind distribuirea pe servicii a costurilor aferente activităților sau categoriilor de cheltuieli la nivelul fiecărei categorii omogene de cost, pe baza inductorilor de cost;
- documentarea investiției pe baza situațiilor financiare ale RCS&RDS, întocmite conform legislației financiar-contabile;
- considerarea unor durate rezonabile de recuperare a investițiilor în active, corespunzătoare duratei economice de viață a acestora. Potrivit considerentului nr. 36 din Recomandarea Comisiei Europene 2013/466/UE¹⁴ privind nediscriminarea și costurile, durata economică de viață aplicabilă pentru conducte și lucrări civile (principalele categorii de active) este de 40 ani¹⁵.

Pentru a evita alocarea incorectă a costurilor aferente furnizării serviciilor, împrejurare de natură să conducă la modificări artificiale ale costurilor serviciilor de acces la canalizație acordate furnizorilor de rețele de comunicații electronice, ceea ce este în detrimentul concurenței, al interesului utilizatorilor finali și al bunăstării sociale, ANCOM a ținut cont de următoarele aspecte:

- costurile aferente furnizării serviciilor de acces la infrastructură acordate furnizorilor de rețele de comunicații electronice să nu fie supraevaluate. Astfel, ANCOM s-a raportat la costul/km, aferent altor investiții ale altor operatori din piață.
- judecățile de valoare, ipotezele de natură economică și tehnică, politicile și principiile contabile utilizate în dezvoltarea modelului de calculație a costurilor, să fie corecte și consecvente de la o categorie de costuri la alta;
- până în prezent, costurile operaționale asociate proiectului sunt fie mici, fie încă nu există (gradul de ocupare al rețelei fiind încă foarte scăzut). Astfel, nivelul cheltuielilor operaționale a fost evaluat în raport cu cererea pentru servicii, așa cum a fost inclusă în modelul de calculație a costurilor; de asemenea, nivelul cheltuielilor generale și administrative a fost stabilit pe bază de analiză comparativă (benchmark).

Expunerea de motive identifică și detaliază principiile esențiale care au stat la baza stabilirii tarifului de acces, principii care au fost urmărite în identificarea inductorilor și în alocarea costurilor.

Identificarea diferitelor tipuri de costuri și alocarea lor, pe baza inductorilor, asupra serviciilor sau elementelor de infrastructură, a reprezentat un proces complex, detaliat și cu influență semnificativă asupra acurateței rezultatelor. Prin urmare, ANCOM a considerat că atât inductorii utilizați, cât și metodologia de alocare a costurilor, trebuie să fie stabilite în mod transparent, fiind totodată suficient de bine determinate în cadrul modelului, astfel încât să permită identificarea relațiilor dintre costuri, elementele de infrastructură și servicii.

III.2. – Definiții

În lipsa unei mențiuni contrare exprese, termenii folosiți vor avea înțelesul consacrat în legislația din domeniul comunicațiilor electronice și în cea financiar-contabilă.

¹⁴ Recomandarea Comisiei Europene 2013/466/UE privind obligații consecvente de nediscriminare și metode coerente de calcul al costurilor pentru promovarea concurenței și optimizarea mediului de investiții în bandă largă.

¹⁵ A se vedea și raportul WIK disponibil la următoarea adresă: <https://www.wik.org/fileadmin/Studien/2017/best-practice-passive-infrastructure-access.pdf>

Următorii termeni vor fi înțeleși astfel:

2.1. *model de calculație a costurilor* – model de cost care utilizează date din evidențele contabile ale RCS&RDS, respectiv date suplimentare operaționale și financiare în vederea calculării tarifelor aferente activităților sau categoriilor de cheltuieli în legătură cu serviciile modelate, utilizând metoda costurilor complet alocate; modelul include ajustări care urmăresc eliminarea costurilor legate de ineficiențele operaționale;

2.2. *metoda costurilor complet alocate* – metodă de determinare a costurilor serviciilor care constă în alocarea și repartizarea tuturor costurilor relevante pe totalitatea produselor sau serviciilor furnizate, pe baza unui proces iterativ, de la sursele de cost către servicii; costurile complet alocate au fost determinate folosind informații furnizate de RCS&RDS și de analiză comparativă (benchmark);

2.3. *cost istoric* – convenție de realizare a contabilității care presupune înregistrarea în contabilitate a bunurilor și activelor la valoarea de achiziție sau de producție;

În cazul activelor imobilizate a căror valoare de achiziție sau de producție a fost reevaluată în scopul reflectării valorii juste, modelul de calculație a costurilor utilizează valoarea din situațiile financiare anuale, reglementate prin legislația financiar-contabilă.

ANCOM a determinat, în baza documentelor primite de la RDS&RCS, costurile reale eficiente ale serviciilor de acces la infrastructură, prin asigurarea implementării unor criterii obiective și transparente în alocarea costurilor RCS&RDS pe serviciile furnizate de aceasta.

Deoarece RCS&RDS nu a ținut o evidență separată a cheltuielilor aferente proiectului de canalizație, ANCOM a utilizat informații suplimentare, acolo unde a fost necesar.

În cazul cheltuielilor operaționale, acestea reprezintă estimări, întrucât la momentul la care ANCOM a elaborat modelul de calculație a costurilor și decizia de impunere, gradul de ocupare a canalizației era încă foarte redus în raport cu cererea previzionată în model pentru întreaga perioadă a contractului de concesiune, iar cheltuielile operaționale prezente erau nerelevante, pentru întreaga perioadă de analiză. ANCOM a utilizat drept standard costurile istorice și previziunile RDS&RCS

2.4. *inductor de cost* – o bază de repartizare a costurilor care prezintă relația cauză – efect, bazată pe principiul că orice modificare la nivelul inductorului va determina o modificare la nivelul costului;

2.5. *capital* – resursele financiare proprii sau atrase investite în producția de bunuri sau servicii sau în sprijinirea producției.

Modelul prevede includerea în categoria costurilor relevante care urmează a fi recuperate prin furnizarea serviciilor de acces la canalizație a costului mediu ponderat al capitalului.

2.6. *categorii de costuri*

În funcție de caracteristicile pe care le prezintă, costurile au fost analizate din perspectiva cauzalității. Din punctul de vedere al *cauzalității costurilor*, acestea se împart în:

a) *costuri direct atribuibile* – costuri care pot fi alocate direct și cu certitudine anumitor produse sau servicii;

b) *costuri indirect atribuibile* – costuri care nu pot fi alocate direct și cu certitudine unui anumit produs sau serviciu furnizat de RCS&RDS, neputând fi identificată în mod direct măsura în care acestea sunt generate de furnizarea unui produs/serviciu sau a altuia. Aceste costuri au fost alocate produselor sau serviciilor corespunzătoare pe baza unor inductori de cost intermediari;

c) *costuri neatribuibile* – costuri determinate de furnizarea unuia sau mai multor produse sau servicii și care nu pot fi repartizate în mod nearbitrar unui anumit produs sau serviciu, neputând fi identificată măsura în care acestea contribuie la realizarea proiectului sau la asigurarea neîntreruptă a acesteia.

III.3. – Descrierea modelului de calcul care a stat la baza stabilirii tarifelor de acces

III. 3.3.1. - Premise de lucru

Informațiile disponibile pentru dezvoltarea modelului de calculație a costurilor ar fi trebuit să fie suficient de detaliate pentru a permite aplicarea cât mai fidelă a principiilor, a ipotezelor și a procedurilor utilizate în cadrul modelului. RCS&RDS nu a ținut o evidență contabilă separată a costurilor aferente proiectului analizat de ANCOM. Informațiile furnizate nu au fost suficient de detaliate pentru a permite verificarea tuturor informațiilor contabile primare aferente proiectului, respectiv pentru validarea ipotezelor și parametrilor utilizați. Astfel:

- nu au fost disponibile informații detaliate privind lungimea fiecărui tip de tubulatură instalate pe magistrală;
- întrucât gradul de ocupare a canalizației este în prezent foarte redus, nu există suficiente informații privind nivelul cheltuielilor operaționale asociate furnizării serviciilor, prin urmare acestea au fost stabilite pe baza unor estimări privind necesarul de personal, mentenanță pentru utilaje, combustibil;
- gradul de ocupare mediu al rețelei pe întreaga perioadă a proiectului a fost determinat pe baza previziunilor RCS&RDS;
- de asemenea, nivelul cheltuielilor generale și administrative a fost estimat de către RCS&RDS la nivel mediu pentru întreaga durată a proiectului; ANCOM a ajustat nivelul cheltuielilor generale și administrative pe bază de analiză comparativă (benchmark);
- conform documentelor analizate de ANCOM¹⁶, reiese faptul că lucrarea "realizată de către RCS&RDS SA, va fi ocupată și de alte rețele (de ex., iluminat public, electrice, de comandă a semaforizărilor etc.), rețelele de comunicații electronice, nefiind singurele cabluri pentru a căror găzduire se contruiește canalizația";
- conform informațiilor trimise de către RCS&RDS, infrastructura va necesita, după " ani, anumite lucrări de înlocuire. RCS&RDS nu a furnizat detalii privind investiția necesară pentru înlocuirea activelor până la finalizarea perioadei contractuale (40 ani);
- a fost păstrată structura de tarife propusă de către RCS&RDS, exceptând tarifele pentru bransamente blocuri, respectiv case, unde a fost stabilit un singur tarif de acces unic pentru bransamente.

III. 3.3.2. Servicii modelate

Modelul de calculație a costurilor ia în considerare toate serviciile furnizate de către RCS&RDS (atât serviciile de acces la infrastructură acordate furnizorilor de rețele de comunicații electronice, cât și alte servicii) grupate în următoarele categorii:

a) servicii de acces la infrastructura RCS&RDS acordate furnizorilor:

- a.1. servicii de închiriere tubetă, definite ca servicii de închiriere de conductă de canalizație (tubetă) suport pentru rețele de telecomunicații;
- a.2. servicii de închiriere bransamente;
- a.3. închiriere spațiu cameră/cameretă.

b) servicii asociate serviciilor de acces la infrastructura RCS&RDS acordate furnizorilor:

- b.1. servicii de acces însoțit în canalizație, definite ca fiind servicii de supraveghere a persoanelor care efectuează lucrări în canalizația RCS&RDS S.A., în vederea eliminării riscurilor semnificative pentru integritatea echipamentelor și tubetelor și securitatea rețelelor instalate, denumite în continuare *servicii de asistență tehnică*;

¹⁶ Din studiul de oportunitate al concesiunii, a caietului de sarcini al licitației publice privind concesiunea terenului necesar realizării proiectului "Canalizație subterană pentru amplasare rețele de comunicații electronice și electrice Oradea" și a adresei Primăriei municipiului Oradea nr. 21.2017/18.03.2016 transmisă ANCOM.

De asemenea, RCS & RDS propune prestarea și a altor servicii, în afara sferei serviciilor de acces la canalizație, pe care ANCOM nu le-a inclus în modelul de calculație a costurilor, acestea putând fi prestate pe baze comerciale (în afara contractului de acces).

III. 3.3.3. Etapele dezvoltării modelului de calculație a costurilor

Dezvoltarea modelului de calculație a costurilor parcurge toate etapele prevăzute mai jos și permite obținerea costurilor complet alocate aferente serviciilor de acces la canalizație la niveluri diferite de agregare.

În cadrul primei etape a dezvoltării modelului de calculație a costurilor, au fost parcurși următorii pași:

a) preluarea informațiilor privind investițiile, detaliate pe categorii (tuburi și tubete, camere, lucrări civile și alte cheltuieli de capital (mașini, utilaje); acestea au fost verificate cu extrase din registrul de mijloace fixe, din contabilitatea RCS&RDS, precum și alte documente puse la dispoziție de către RCS&RDS. De asemenea, a fost verificată dimensionarea rețelei de canalizație în raport cu cererea de servicii de acces. Astfel, pentru un grad de utilizare a rețelei estimat de RCS&RDS la " " operatori pe întreaga lungime a magistralei (exclusiv pentru utilizarea proprie și punerea la dispoziția Primăriei Oradea a unei tubete necesare pozării unei fibre optice ce va fi utilizată exclusiv în interesul public al Municipiului Oradea, de către Municipiul Oradea, în vederea asigurării funcționării camerelor de supraveghere și a instalațiilor semaforizate aflate în exploatarea Municipiului Oradea și a unui tub de 40 mm pentru amplasarea unor cabluri electrice necesare alimentării cu energie electrică a camerelor de supraveghere, a instalațiilor de semaforizare și a stâlpilor de iluminat public, aflate în exploatarea Municipiului Oradea), nu este justificată instalarea a 3 tuburi corugate, de 125 mm. Ca urmare, pentru a stabili valoarea investiției recunoscute la nivelul magistralei, ANCOM a luat în considerare valoarea investiției aferente unui singur tub corugat de 125 mm, a unui fascicul de 7 tubete (din care una rezervată pentru Primăria Oradea cu titlu gratuit) și a două tuburi de 40 mm (dintre care unul instalat pentru Primăria Oradea, cu titlu gratuit).

Diferența între nivelul estimat al cererii și dimensionarea acceptată include rezerva pe termen lung și rezerva tehnică.

Astfel, ANCOM a ajustat valoarea investiției (tuburi și tubete) pe baza valorii costului unitar al unui m.l. de tub corugat cu dimensiunea de 125mm conform documentelor de achiziție furnizate de RCS&RDS (2 tuburi 125mm * 120.395 km magistrală * " RON/m.l., respectiv " euro).

Costul lucrărilor civile a fost analizat comparativ cu informații similare disponibile de la alți operatori, nivelul costului unitar (per km) furnizat de RCS&RDS fiind sub nivelul comparat (benchmark-ului).

b) determinarea costurilor anuale ale activelor imobilizate, în vederea alocării acestora în cadrul categoriilor omogene de cost.

Costurile anuale ale activelor imobilizate reprezintă suma dintre costul anual al capitalului și amortizarea anuală. Costurile cu amortizarea anuală au fost determinate pe baza valorilor investiției ajustate, conform descrierii de mai sus de la lit. a).

Durata economică de viață ale principalelor categorii de active (tuburi și tubete, camere, lucrări civile) este de 40 de ani.

Costul anual al capitalului este calculat ca produs între capitalul angajat în activul imobilizat și costul mediu ponderat al capitalului.

Costul mediu ponderat al capitalului utilizat de ANCOM în cadrul stabilirii costurilor a fost de 7,7%, conform Ordinului ANRE nr. 146/2014¹⁷. ANCOM consideră că proiectul supus analizei este asociat mai degrabă utilităților, din punct de vedere concurențial, iar nu activității normale desfășurate de furnizorii de comunicații electronice, având alte riscuri asociate investiției.

¹⁷ Ordinul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 146/2014 privind stabilirea ratei reglementate a rentabilității aplicate la aprobarea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari începând cu data de 1 ianuarie 2015 și abrogarea art. 122 din Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 72/2013

c) determinarea costurilor operaționale – așa cum am arătat anterior, până în prezent, costurile operaționale asociate proiectului sunt fie mici, fie încă nu există (gradul de ocupare al rețelei fiind încă foarte scăzut). Astfel, nivelul cheltuielilor operaționale a fost evaluat în raport cu cererea pentru servicii, așa cum a fost inclusă în modelul de calculație a costurilor.

Cheltuielile operaționale directe estimate includ costuri cu personalul tehnic, costuri cu mentenanța echipamentelor și costuri cu combustibil.

Costurile generale și administrative (cheltuieli cu salariați monitorizare, call center, servicii IT&C; facturare și administrative și chirii administrative) au fost stabilite pe bază de analiză comparativă (benchmark)¹⁸ la 25% din nivelul costurilor operaționale directe.

Categorii de costuri operaționale care nu au fost incluse în model

În cadrul modelului nu au fost incluse următoarele categorii de costuri:

- a) costurile extraordinare;
- b) costurile de restructurare;
- c) costurile cu taxele și impozitele, altele decât cele percepute de administrațiile publice locale; taxele și impozitele locale vor fi alocate activităților care utilizează activele ce fac obiectul acestor taxe și impozite (clădiri, mașini, materiale etc.);
- d) costurile cu remunerarea acționarilor și cheltuielile cu dobânzile și comisioanele, aceste categorii de costuri fiind recuperate prin intermediul costului capitalului.

III. 3.3.4. - Identificarea inductorilor de cost

În selectarea inductorilor de cost, au fost utilizați inductorii care reflectă cât mai bine variația consumului de resurse pentru prestarea serviciilor.

Inductorii și cheile de repartizare rezultați din aplicarea acestora respectă principiul cauzalității, sunt consecvenți (de la o categorie omogenă de costuri la alta) și sunt nediscriminatorii.

În stabilirea costurilor, ANCOM a inclus următorii inductori:

- a) inductori de cost utilizați pentru alocarea cheltuielilor operaționale pe categorii de active - cheltuielile operaționale au fost alocate pe cele 4 categorii de active (tuburi și tubete, camerete, lucrări civile capitalizate și alte cheltuieli de capital) funcție de ponderea fiecărei categorii de active în costul total al investiției;
- b) inductori de cost utilizați pentru alocarea pe servicii a costurilor tubulaturii și tubetelor – costul anualizat (de capital, respectiv operațional) aferent tuburilor și tubetelor a fost alocat pe serviciile de închiriere microtub magistrală și închiriere microtub canalizație de acces funcție de ponderea costului total al fiecărui tip de tubulatură (cost unitar * lungimea fiecărui tip de tubulatură) în total costuri cu tubulatura;
- c) - inductori de cost utilizați pentru alocarea pe servicii a costurilor cameretelor – costul anualizat (de capital, respectiv operațional) aferent cameretelor a fost alocat direct pe serviciul Închiriere spațiu în cămin/cameretă funcție de numărul de camerete (2.949) și de capacitatea previzionată.
- d) - inductori de cost utilizați pentru alocarea pe servicii a costurilor cu lucrările civile și alte cheltuieli de capital – costul anualizat (de capital, respectiv operațional) a fost alocat pe următoarele servicii: închiriere microtub magistrală, închiriere microtub canalizație de acces, închiriere spațiu în cămin/cameretă funcție de ponderea volumului dislocat ca urmare a săpării fiecăruia dintre elemente în total volum rețea, respectiv:
 - pentru magistrală: 120,395 km * 1,1m adâncime * 0,45m lățime,
 - pentru bransamente: 34,76 km * 0,7m adâncime * 0,30m lățime
 - pentru camerete: 2.949 camerete * 1.5m lungime * 1,5m lățime * 1,6m adâncime

¹⁸ http://www.ancom.org.ro/uploads/articles/file/industrie/audit/rt%20acces_documentatie.pdf, cap. 7.2.4

III. 3.3.5. Alocarea costurilor pe servicii

A doua etapă în stabilirea costurilor a constat în identificarea măsurii în care serviciile definite utilizează elementele de infrastructură, în funcție de inductorul specific, după cum am detaliat anterior.

Alocarea fiecărei categorii omogene de costuri atribuibile a fost realizată în funcție de inductorul de cost specific, corespunzător caracterului direct sau indirect al relației de cauzalitate, proporțional cu contribuția inductorilor la consumul resurselor.

Pentru fiecare dintre serviciile modelate, a fost evaluată rezonabilitatea estimărilor realizate de RCS&RDS privind gradul de ocupare mediu (pe întreaga durată a proiectului). Astfel, pentru închiriere magistrală, RCS&RDS a previzionat un grad de încărcare de " operatori pe întreaga lungime a magistralei; pentru bransamente a estimat un grad de încărcare de " operatori (în medie, " în zona de case și " în zonele de blocuri și instituții) iar pentru închiriere camerele a previzionat un grad de încărcare de " operatori.

Pentru alocarea costurilor pe servicii, ANCOM a luat în considerare și suprafața ocupată de către RCS&RDS în canalizație, respectiv " km magistrală (un grad de ocupare de " din magistrală și din camerele) și aproximativ " din bransamente.

În vederea alocării costurilor unitare ale elementelor de infrastructură pe servicii, s-au utilizat matrici ale factorilor de utilizare, care identifică relațiile de corespondență între costurile elementelor de infrastructură și serviciile modelate.

III. 3.3.6. Rezultatele modelului de calculație a costurilor

Costului unitar rezultat i-a fost adăugat și costul cu redevența datorată Primăriei municipiului Oradea. Conform contractului de concesiune, redevența se constituie prin însumarea:

a) tarifului de folosință teren în valoare de 1 leu/m.l. canalizații subterane realizate/an; Tariful de folosință a terenului se indexează anual, cu indicele de inflație comunicat de către Institutul Național de Statistică pentru anul anterior.

b) 26% din veniturile anuale, fără TVA, încasate de RCS&RDS din exploatarea directă a canalizației subterane, respectiv din veniturile încasate din închirierea de tubulatură pentru fibră optică, închirierea de fibră optică neechipată (dark fiber) și serviciile conexe oferite chiriașilor. Redevența anuală datorată se va calcula prin însumarea valorilor precizate, dar nu mai puțin de 60.005 EUR/an. Anual până la 15 martie, în conformitate cu Raportul execuției contractului, părțile vor proceda la regularizarea și plata sumelor datorate cu titlu de redevență. În cazul în care, în urma regularizării, se constată că suma datorată cu titlu de redevență prin însumarea celor două componente ale redevenței, este mai mare decât suma de 60.005 EUR, RCS&RDS S.A., va achita diferența.

Tarifele serviciilor vor fi stabilite prin includerea redevenței datorate Primăriei municipiului Oradea, suplimentar față de costurile serviciilor, după formula:
$$\text{valoare redevență} = \text{tarif de folosință teren} + \text{venituri încasate} * \% \text{ redevență} / (100 - \% \text{ redevență}).$$
Modelul de calculație a costurilor evidențiază costurile medii unitare ale elementelor de infrastructură utilizate pentru furnizarea serviciilor modelate, precum și costurile pe unitatea de producție pentru fiecare serviciu modelat.

Tariful pentru serviciul de asistență tehnică a fost stabilit pornind de la tariful reglementat pentru Telekom Romania Communications S.A. (7,4 euro/oră), actualizat cu informațiile statistice disponibile în 2018. Indicele de creștere a salariului mediu brut în domeniul telecomunicații și IT în perioada 2011-martie 2018, calculat pe baza datelor INS, este de 1,36. Ca urmare, în raport cu acest coeficient (1,36) au fost actualizate valorile aferente costurilor medii specifice cu forța de muncă pentru asistență tehnică, rezultând astfel un cost de 10 euro/oră. Pentru determinarea tarifului

corespunzător serviciului de asistență tehnică va fi inclusă valoarea redevenței calculate prin aplicarea procentului de 135% ($100/(100-26)$).

Tarifele practicate de RCS&RDS nu vor depăși:

- 80 de euro/km/lună pentru serviciul de închiriere tubetă magistrală;
- 1 euro/buc/lună pentru serviciul de închiriere bransamente ;
- 1,8 euro/0,007 m³/lună pentru serviciul de închiriere spațiu cameră/cameretă;
- 13 de euro/oră/locăție pentru serviciul de asistență tehnică.

Tarifele de mai sus nu includ TVA.

La stabilirea tarifelor maxime, ANCOM a avut în vedere informațiile transmise de RCS&RDS, prevederile caietului de sarcini și ale studiului de fezabilitate, precum și practica de reglementare a autorității privind implementarea unor măsuri similare.

Capitolul IV. Concluzii

În situația în care, după impunerea prezentelor condiții de acces, apar modificări ale condițiilor avute în vedere de ANCOM (ca de exemplu, dar fără a ne limita la acestea: infrastructura fizică ar urma să fie disponibilă și pentru rețele electrice, se decide modificarea anumitor segmente ale infrastructurii deja construite la data stabilirii prezentelor condiții, se decide modificarea caracteristicilor tehnice ale infrastructurii etc.) RCS&RDS va informa de îndată ANCOM și va înainta, în funcție de situație, documentația completă din care trebuie să rezulte noile aspecte care trebuie avute în vedere de ANCOM. Autoritatea va analiza propunerile și, după caz, va emite o decizie în care va stabili și impune, după caz, înlocuirea, modificarea ori completarea condițiilor de acces. În această ipoteză, până la data emiterii de către ANCOM a deciziei de înlocuire, modificare ori, după caz, de completare, RCS&RDS are obligația să nu aplice alte condiții de acces la infrastructură decât cele în vigoare.

În termen de cel mult 30 de zile de la data comunicării prezentei decizii, RCS&RDS are obligația să publice, pe pagina de internet proprie, oferta de referință și contractul standard de acces la infrastructură, realizate în conformitate cu condițiile de acces impuse de ANCOM.

De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 47 alin. (10) din Legea nr. 159/2016, RCS & RDS are obligația ca în termen de 60 de zile de la data comunicării prezentei decizii să pună în acord contractele de exercitare a dreptului de acces încheiate cu furnizorii de rețele de comunicații deja prezenți în infrastructură.

Având în vedere toate cele de mai sus, ANCOM supune consultării publice, prin publicarea pe pagina proprie de internet, prezentul proiect de decizie, acordând un termen de 10 de zile pentru depunerea de observații.